

Bu konu ile ilgili olarak;

- Örneklerden yola çıkarak mutasyon ve modifikasyonu açıklayabilmeli ve mutasyon ile modifikasyon arasındaki farklarla ilgili çıkarımlar yapabilmeliyiz.

MUTASYON

Bireyde canlı hücresinin çekirdeğinde bulunan ve kalıtsal özelliklerin ortaya çıkmasını sağlayan DNA molekülünde meydana gelen değişimlere **mutasyon** denir. DNA da gerçekleşen bu değişiklik canlıda farklı özellikler oluşmasına neden olur.

Mutasyona uğramış gen e **mutant gen** adı verilir.

Mutasyona neler sebep olur ?

- Radyasyon
- X ışınları
- Ultraviyole ışınlar
- Yüksek sıcaklık
- Bazı kimyasal maddeler
- Sigara katranı

Not:

- Üreme hücrelerinde görülen mutasyonlar nesilden nesile aktarılır yani kalıtsaldırlar fakat vücut hücrelerinde görülen mutasyonlar sadece o bireyi etkiler. Kalıtsal değildirler
- Eşeysiz üreyen canlılarda ise vücut hücresindeki mutasyonlar nesilden nesile aktarılır.

Mutasyonlar hangi şekilde gerçekleşebilir?

- Hücre bölünmesi sırasında kromozomların birbirinden ayrılmaması
- Eşlenme sırasında yanlış organik baz ile eşlenme.
- Kromozomlardaki genlerin koparak eksilmesi
- Kromozomdan kopan parçanın ters dönerek aynı kromozoma bağlanması gibi şekillerde gerçekleşebilir.

Mutasyonlar olumlu ve olumsuz şekilde gerçekleşebilir

1) Zararlı mutasyonlar

- Siyam ikizleri
- Tavşan dudaklılık
- Altı parmaklılık
- Albinoluk
- Down sendromu
- Hemofili
- Orak hücreli anemi
- Kanser
- 4 boynuzlu keçi

Zararlı mutasyonlar canlı üzerinde olumsuz etkilere sahiptir.

Ömer FİDAN @fenomerf

2) Yararlı mutasyonlar

- Çekirdeksiz üzüm

- Bitkilerin daha büyük meyvelerinin oluşması
- Daha çok sayıda tohum oluşturan bitkiler
- Van kedisi

- Ankara kedisi
- Yararlı mutasyonlar yeni canlı türlerinin oluşmasını sağlayarak **biyolojik (genetik) çeşitliliğe** katkı sağlarlar. Ürünlerin **verimliliğini** artırırılar.
- **Not:** Bazı mutasyonlar dış görünüşe yansımayaabilir.

Modifikasyon

Çevre etkisi ile gerçekleşen genlerin işleyişindeki değişikliğe **modifikasyon** denir.

Modifikasyona neler sebep olur ?

- Nem
- Sıcaklık
- Beslenme şekli
- Işık miktarı
- Toprağın pH ı

- ❖ Modifikasyonlar canlının dış görünüşünü etkiler.
- ❖ Modifikasyonlar kalıtsal değildir.
- ❖ Ortam şartları değişince canlı eski haline dönebilir.

Modifikasyon örnekleri:

- ✚ Spor yapan insanların kaslarının gelişmesi
- ✚ Güneş etkisi ile tenin bronzlaşması
- ✚ Çuha çiçeğinin 25-35 °C de beyaz çiçek açarken; 15-25 °C de kırmızı çiçek açması
- ✚ Sirke sineklerinin 16 ° C de düz; 25 °C de kıvrık kanatlı olması.
- ✚ Ortaanca bitkisinin çiçeklerinin pH ı yüksek ortamda pembe ;pH ı düşük ortamda mavi renkli olması.
- ✚ Tek yumurta ikizlerinin farklı miktar yada şekilde beslenmesi sonucu farklı ağırlıkta olmaları

15-25 °C' de yetiştirilen

25-35 °C' de yetiştirilen

Ömer FİDAN @fenomerf

Mutasyon ve Modifikasyon arasındaki farklar

Mutasyonlar	Modifikasyonlar
✚ Genlerin yapısı değişir	✚ Genlerin işleyişi değişir.
✚ Mutasyon sebebi olan etken ortadan kalkarsa canlı eski haline dönmez	✚ Modifikasyona neden olan etken ortadan kalkınca canlı eski haline dönebilir.
✚ Üreme hücrelerinde meydana gelen mutasyonlar kalıtsaldır.	✚ Hiçbir modifikasyon kalıtsal değildir.
✚ Bazı mutasyonların etkisi dış görünüşe yansırken bazı mutasyonlarıinki yansımaz.	✚ Modifikasyonların etkisi dış görünüşe yansır.
✚ Sebepleri: UV - yüksek sıcaklık -sigara katranı- radyasyon- çeşitli kimyasallar	✚ Sebepleri :Sıcaklık- beslenme şekilleri- ışık miktarı- ortamın pH ı -nem